

การดูแลแผลหลังการผ่าตัด

1. หลังการผ่าตัดอาจมีอาการชาจากการฉีดยาชาที่บริเวณแผลเพื่อทำการผ่าตัด ซึ่งอาการนี้จะค่อยๆหายไป และความรู้สึกจะกลับคืนสู่ปกติในเวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง
2. กรณีที่ไม่มีการเย็บแผลเพื่อปิดแผล ไม่ควรให้แผลถูกน้ำอย่างน้อยภายใน 24 ชั่วโมงแรก หลังทำการผ่าตัด และควรทำความสะอาดแผลที่สถานพยาบาลทุกวัน เพื่อป้องกันแผลติดเชื้อ แพทย์อาจสั่งยาปฏิชีวนะชนิดขี้ผึ้งให้กับผู้ป่วย ดังนั้นจึงควรใช้ยาตามแพทย์สั่ง กรณีที่มีการเย็บปิดแผล ไม่ควรให้แผลโดนน้ำจนกว่าจะถึงวันนัดตัดไหม ถ้าแผลเปียกน้ำให้ทำแผลแล้วเปลี่ยนผ้าปิดแผลใหม่
4. หากมีอาการปวดแผล ให้รับประทานยาแก้ปวดพาราเซตามอล (paracetamol) 500 มิลลิกรัม 1 เม็ด ทุก 4-6 ชั่วโมง ควรหลีกเลี่ยงยาในกลุ่มแอสไพริน เพราะจะทำให้เลือดออกง่าย
5. หากพบว่ามึนเลือดออกจากแผลที่ทำการผ่าตัด ให้ใช้ผ้าสะอาดทำการกดห้ามเลือดบริเวณแผลนาน 20 นาที หากเลือดไม่หยุดไหลจากการกดห้ามเลือด ให้รีบมาพบแพทย์ทันทีเพื่อทำการห้ามเลือดและปิดแผลใหม่
6. หากพบว่ามึนไข้ หรือมีอาการผิปกดที่ เกิดขึ้น

กับแผล ได้แก่ บวมแดงร้อนมาก มีหนองไหลออกจากแผล ให้รีบมาพบแพทย์ทันที โดยไม่ต้องรอจนถึงวันนัด

7. หากมีก้อน หรือผื่นเกิดขึ้นใหม่บริเวณรอยโรค-เดิม ต้องรีบมาพบแพทย์เพื่อตรวจเพิ่มเติม โดยไม่ต้องรอให้ถึงวันนัดติดตามอาการ
8. ภายหลังจากการผ่าตัดแพทย์จะแจ้งผลการผ่าตัด และแนวทางการรักษาต่อเนื่องให้ท่านทราบ และจะมีการนัดตรวจติดตาม ดูแลแผลอย่างต่อเนื่อง
9. ผู้ป่วยควรมารับการตรวจตามนัดที่แพทย์นัดทุกครั้ง เพื่อติดตามการหายของแผล และการตรวจว่ามีอาการกลับเป็นซ้ำของมะเร็งผิวหนังหรือไม่

สแกนเพื่อประเมินความพึงพอใจ
หลังจากอ่านสื่อความรู้ด้านสุขภาพฉบับนี้

จัดทำโดย

นางสาวกมลวรรณ จิวสุวรรณ

งานการพยาบาลตรวจรักษาผู้ป่วยนอก

ที่ปรึกษา

รศ.พญ.รังสิมา วณิชภักดีเดชา

สนับสนุนการพิมพ์โดย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ตรวจสอบเนื้อหาครั้งสุดท้าย ปี พ.ศ. 2564

รหัสหน่วยงาน NS 04210196467

สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

แผ่นพับ
สุขภาพ
ออนไลน์

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งผิวหนัง ในการทำผ่าตัดด้วยวิธี Mohs Micrographic Surgery

โครงการสอนสุขศึกษาในหอผู้ป่วย
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช

SIPI NS1097164

มะเร็งผิวหนัง

มะเร็งผิวหนังเป็นโรคผิวหนังที่พบได้ไม่บ่อยในประเทศไทย เมื่อเทียบกับโรคผิวหนังชนิดอื่น อีกทั้งยังเป็นมะเร็งที่พบได้ไม่บ่อยเมื่อเทียบกับมะเร็งในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ถึงแม้ว่าจะพบได้ไม่บ่อยก็อาจมีอันตรายถึงชีวิตได้ และเป็นโรคที่หากรักษาตั้งแต่เริ่มต้นก็จะหายขาดได้

มะเร็งผิวหนังอาจจะมียาขนาดโตขึ้นช้า ๆ และลุกลามเฉพาะที่ หรืออาจแพร่กระจายไปอวัยวะอื่นได้ด้วย เช่น ไปยังต่อมน้ำเหลือง เป็นต้น ส่วนมากจะพบในผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี และจะพบในผู้ชายมากกว่าผู้หญิงมะเร็งผิวหนังมักพบบนผิวหนังบริเวณนอกร่มฝ้ามักกว่าในร่มผ้า เนื่องจากแสงแดดมีรังสีอัลตราไวโอเล็ต (ultraviolet, UV) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดมะเร็งผิวหนัง

การรักษามะเร็งผิวหนังด้วยวิธี Mohs Micrographic Surgery

เป็นวิธีการผ่าตัดมะเร็งผิวหนังแบบพิเศษที่คิดค้นโดย Dr. Frederick Mohs โดยปัจจุบันใช้เป็นวิธีมาตรฐานในการผ่าตัดมะเร็งผิวหนังชนิด Non-melanoma โดยเฉพาะมะเร็งผิวหนังชนิด basal cell ซึ่งเป็นมะเร็งที่พบได้ถึง 80% ของมะเร็งผิวหนังชนิด Non-melanoma ทั้งหมด โดยมะเร็งผิวหนังชนิด squamous cell พบได้

รองลงมาประมาณ 20% นอกนั้นเป็นมะเร็งผิวหนังชนิดอื่นซึ่งพบได้ <1% เนื่องจาก Mohs Micrographic Surgery เป็นวิธีที่สามารถดูขอบเขตของเนื้อมะเร็งได้รอบด้าน ดังนั้นอัตราการหายของมะเร็งจึงสูงที่สุด และอัตราการกลับเป็นซ้ำของมะเร็งต่ำที่สุด

นอกจากนั้นวิธีการนำชิ้นเนื้อไปตรวจ จะมีการทำแผนผังอย่างชัดเจนโดยแพทย์ ดังนั้นเมื่อแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดทำการอ่านผลชิ้นเนื้อด้วยกล้องจุลทรรศน์ แพทย์จะสามารถระบุตำแหน่งที่ยังพบมะเร็งที่หลงเหลืออยู่ลงบนแผนผังที่ทำไว้ก่อนหน้านี้ได้อย่างถูกต้อง และกลับไปทำการผ่าตัดชิ้นเนื้อมะเร็งที่ยังหลงเหลืออยู่บนผิวหนังของผู้ป่วยตรงตามตำแหน่งที่ระบุไว้บนแผนผังได้อย่างแม่นยำ โดยไม่จำเป็นต้องตัดเนื้อปกติที่อยู่โดยรอบออกไปด้วยแผลผ่าตัดจึงมีขนาดเล็กกว่าวิธีการผ่าตัดแบบอื่น ๆ

การเตรียมตัวก่อนการผ่าตัด

1. แพทย์ที่ทำการรักษาจะแจ้งให้ผู้ป่วยทราบขั้นตอนในการผ่าตัดอย่างละเอียดก่อนการผ่าตัด ถ้ามีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับการผ่าตัดควรซักถามแพทย์ หรือพยาบาลให้เข้าใจก่อนลงลายมือชื่ออนุญาตในการทำการผ่าตัด ซึ่งผู้ป่วยต้องลงลายมือชื่ออนุญาตทุกครั้งก่อนทำการผ่าตัด ถ้ายังไม่บรรลุนิติภาวะต้องให้ผู้ปกครองมาลงลายมือชื่ออนุญาตแทน

2. ก่อนการผ่าตัดอาจมีการตรวจเลือด เอ็กซเรย์ หรือตรวจพิเศษอื่น ๆ เพิ่มเติม (ขึ้นอยู่กับโรคประจำตัวของผู้ป่วย)
3. การผ่าตัดวิธีนี้ สามารถเสร็จได้ภายในวันเดียวไม่จำเป็นต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ดังนั้นผู้ป่วยควรพาญาติมาด้วยในวันผ่าตัด เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยขณะกลับบ้าน
4. การผ่าตัดวิธีนี้ แพทย์จะใช้นิยชาเฉพาะที่ โดยไม่จำเป็นต้องดมยาหลับผู้ป่วย ผู้ป่วยจึงสามารถรับประทานอาหารได้ปกติ โดยไม่ต้องงดน้ำและอาหารก่อนทำการผ่าตัด
5. ถ้ามีโรคประจำตัว ควรแจ้งให้แพทย์ทราบ เช่น โรคหัวใจที่ใส่เครื่องกระตุ้นหัวใจ (pacemaker) โรคเบาหวาน ความดัน การแพ้ยา หรือโรคอื่น ๆ ที่ทำให้มีความเสี่ยงในระหว่างการผ่าตัด เป็นต้น
6. รับประทานยาประจำตัวได้ตามปกติ ยกเว้นยาต้านการแข็งตัวของเลือด เช่น aspirin, clopidogrel, cilostazol / ยาละลายลิ่มเลือด เช่น tricopidine, wafarin เป็นต้น ควรงดรับประทานยาข้างต้นอย่างน้อย 10 วัน ก่อนวันผ่าตัด เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะแทรกซ้อน หรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ ในขณะที่ทำการผ่าตัด
7. งดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 วัน ก่อนวันผ่าตัด และพักผ่อนให้เพียงพอก่อนวันผ่าตัด